

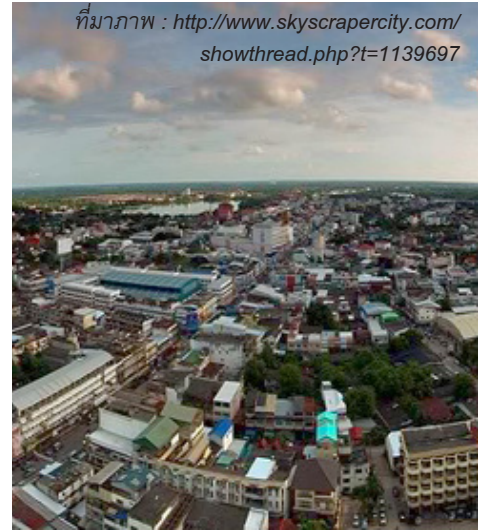
เมืองขอนแก่น

โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(Asian Cities Climate Change Resilience Network – ACCCRN)

“เมืองขอนแก่น” ตั้งอยู่ใจกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากตำแหน่งที่ตั้งทำให้ขอนแก่นกลายเป็นศูนย์กลางที่สำคัญในด้านต่างๆ ทั้งศูนย์การศึกษา การเงิน/ธนาคาร การปกครอง การคมนาคม และเศรษฐกิจ โดยเมืองขอนแก่นเริ่มพัฒนาในช่วงที่มีการนำนโยบาย “เมืองศูนย์กลางระดับรอง” (Secondary Urban Centers) มาพัฒนาประเทศ นโยบายดังกล่าวมุ่งเสริมให้มีการผลักดันการกระจายการเติบโตของอุตสาหกรรมในเขตเมืองใหญ่ และพัฒนาเมืองศูนย์กลางระดับสองขึ้นมา เพื่อลดความแออัดและมลพิษของเมืองหลัก ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกันกับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้น โดยมหาวิทยาลัยนั้นแสดงถึง “ขีดการเติบโตใหม่” ของเมือง ด้วยเหตุที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้เมืองขอนแก่นมีการพัฒนาและเจริญเติบโตเรื่อยมาปัจจุบันเมืองขอนแก่นมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงที่สุดในภูมิภาค

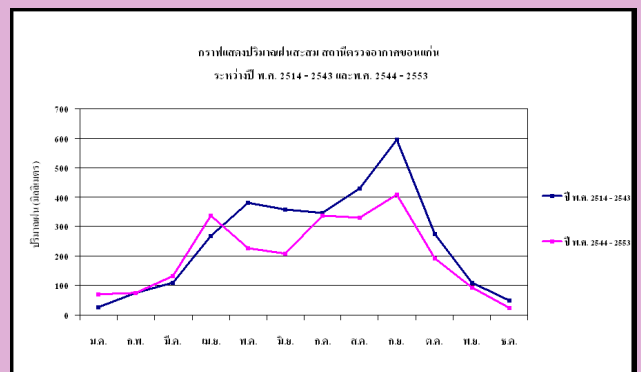
ประเด็นสำคัญของเมือง

การพัฒนาของเมือง : เมืองขอนแก่นมีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเมื่อไม่มีระบบการจัดการส่งผลให้การจราจรในพื้นที่ส่วนในมีความคับคั่งมากและก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดตามมา โดยมีปัจจัยเสริมเรื่องการตั้งสินค้าขายในบริเวณข้างทาง หาบเร่ แผงลอย รวมถึงความไม่มีวินัยในการเคารพกฎจราจรของผู้ใช้รถใช้ถนนทำให้เรื่องการจราจรเป็นปัญหาสำคัญของเมืองขอนแก่นในขณะนี้

การขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง : สาเหตุมาจากฝนไม่ตกตามฤดูกาลและเกิดสภาวะฝนทิ้งช่วงติดต่อยาวนานในพื้นที่ลุ่มน้ำ ระบบนิเวศของลุ่มน้ำเปลี่ยนไป ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทำให้มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ประกอบกับแหล่งน้ำตามธรรมชาติตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชุมชน

ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สภาพความผันแปรของปริมาณน้ำฝนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) จากข้อมูลปริมาณฝนของกรมอุตุนิยมวิทยาในปี พ.ศ. 2544-2553 เทียบกับค่าปริมาณฝนปี พ.ศ. 2514 -2543 พบว่า มีการกระจายตัวของฝนเปลี่ยนแปลงไป และปริมาณฝนน้อยลง หากฝนทิ้งช่วงติดต่อกันเป็นเวลานานก็จะเกิดการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง นอกจากนี้ยังส่งผลให้ปริมาณน้ำเก็บกักภายในเขื่อนอุบลรัตน์มีปริมาณน้อยลงไปด้วย (มีเพียง 279 ล้านลูกบาศก์เมตร) ทำให้ปริมาณการจ่ายน้ำจากคลองส่งน้ำชลประทานมีเพียง 20,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวันและมีการจ่ายน้ำเพียง 3 ครั้ง/สัปดาห์ ดังนั้นในวันที่กรมชลประทานหยุดจ่ายน้ำ ส่งผลให้ไม่มีน้ำในการผลิตน้ำประปา ชุมชนที่อยู่บริเวณปลายท่อและพื้นที่ที่สูงได้รับผลกระทบ คือ น้ำไหลอ่อนหรือน้ำไม่ไหลเลยในเดือน มีนาคม พ.ศ.2556 เขตเทศบาลนครขอนแก่นมีการติดป้ายเตือนสถานการณ์น้ำประปาวิกฤติและพบว่า 30% ของพื้นที่เขตเทศบาลประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ

แผนการพัฒนาของเมืองขอนแก่น ปี พ.ศ.2556 - 2558

มีแผนพัฒนาหลักๆ ด้วยกัน 4 ด้านคือ

1. แผนพัฒนาศักยภาพของเมือง
2. แผนพัฒนาเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจมุ่งสู่มหานคร
3. แผนพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร ในการบริหารงานท้องถิ่น
4. แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและทุนสังคม

ซึ่งจากแผนพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ทางเทศบาลได้มีการวางแผนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมย่อยไว้ครอบคลุมทุกด้านและที่ผ่านมาเมืองขอนแก่นมีแนวทางการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีการกระจายอำนาจกลับคืนให้ภาคประชาชน เพื่อสร้างสรรคพลังชุมชนท้องถิ่นในบริบทต่างๆ เช่น การดูแลและการจัดการสาธารณสุขโรคสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา การประยุกต์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้สอดคล้องกับยุคสมัย ฯลฯ

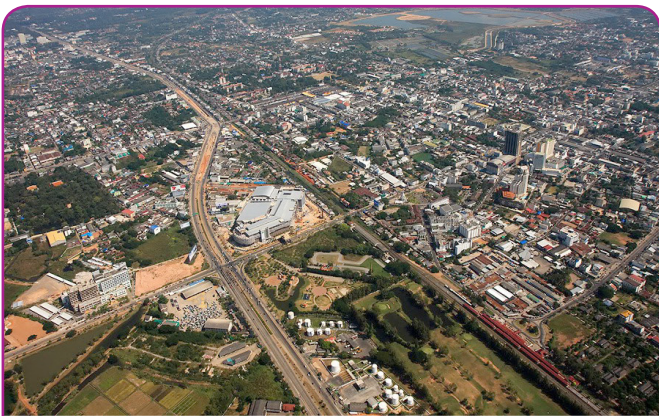
การสร้างการรับมือ

จากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองจะเห็นได้ว่าเมืองขอนแก่นมีการสร้างการรับมือโดยการเตรียมความพร้อมของชุมชนควบคู่กับการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและระบบต่างๆ ผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น มหานครสีเขียว (Green City), มหานครปลอดพิษในอากาศ (Low Carbon City), ระบบป้องกันน้ำท่วม, สภาเมืองชุมชนสีเขียว และการพัฒนาสาธารณสุขป้องกันพื้นฐานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเมือง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ความท้าทายของเมือง

ทิศทางการพัฒนาของขอนแก่น มีแนวโน้มว่ารัฐบาลจะเตรียมจัดตั้งให้เป็นเมืองหลวงของภาคอีสาน โดยให้เป็นศูนย์ "Logistic Hub" และการคมนาคม เพื่อรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ค.ศ. 2015 เนื่องจากเมืองขอนแก่น เป็นใจกลางของภาคอีสาน และกำลังพัฒนา/ผลักดันให้เป็นมหานคร รวมถึงมีการกระจายอำนาจจากกรุงเทพฯ สู่ภูมิภาคได้เป็นอย่างดี จากการพัฒนาเมืองและการขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้จะมีแผนพัฒนาในด้านเศรษฐกิจแล้ว เมืองขอนแก่นต้องพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วยโดยการวางแผนการใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรน้ำ ฯลฯ ต้องนำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปร่วมพิจารณาด้วย โดยทางโครงการ ACCCRN จะเข้าไปมีบทบาทในการช่วยพัฒนา/เพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรของเทศบาลและหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการใช้ข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการออกแบบวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองด้วย

ภายใต้โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(Asian Cities Climate Change Resilience Network – ACCCRN)

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

16/151 เมืองทองธานี ถ.บอนด์สตรีท

ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. (66 2) 503 3333 ต่อ 304 แฟกซ์. (66 2) 504 4826-8

<http://www.tei.or.th>

<http://www.thacity-climate.org>

<http://www.acccrn.org>

<http://www.facebook.com/ACCCRNTHAILAND>

Recycled Paper